



*Frank Beke,
voorzitter Amsab-ISG*

Wouter Steenhaut, een bedachtzaam doorzetter



Wouter Steenhaut gaat met pensioen. Is hij al zo oud? Natuurlijk. Je bent zelf ook al met pensioen, denk ik bij mezelf. En toch. Het lijkt alsof het gisteren was dat we mekaar bij de Jongsocialisten leerden kennen. Wouter en ik kwamen allebei uit een rood nest. Ons engagement voor de socialistische partij lag voor de hand. Wouter kwam bovendien uit een familie met een indrukwekkende socialistische stamboom. Doordrongen van het socialisme, met respect voor de traditie maar lang niet zonder kritiek op vakbond en partij: zo ervoer ik de jonge Wouter. Vanuit zijn linkse bezieling wilde hij dat de socialistische beweging niet alleen in haar ideeën, maar ook in haar structuur en werking getuigde van het maatschappelijk ideaal dat ze voorstond. Dat veronderstelde een volkomen democratische werking, waarin de basis echt haar stem kon laten horen. Dat vereiste een ideologie en politiek programma waarin solidariteit en gelijkwaardigheid cruciale elementen waren. In Wouter vond ik een bovenste beste vriend. Een gelijkgestemde ziel, dat was hij. In de woelige late jaren 1960 en de al wat kalmere jaren 1970 hielden we niet alleen de blik op de toekomst gericht, we keken ook naar het verleden. Daaruit putten we hoop en inspiratie. We herontdekten Marx, leerden veel van de linkse critici van de klassieke sociaaldemocratie, maar bleven toch pragmatisch ingebed in die grote socialistische arbeidersbeweging. We weigerden ons op te sluiten in de kleine groupuscules van het grote gelijk. We zochten naar de wezenlijke band tussen al die mensen die door de jaren heen ijverden voor ontvoogding. We wilden per se daarvan deel uitmaken en voelden ons onwennig bij de al maar grotere kloof die groeide tussen de diverse takken van de zogenaamde Socialistische Gemeenschappelijke Actie.

Wouter was toen al zeer begaan met het interbellum, de ongemeen interessante periode van botsende maatschappijvisies en scherp omlinjende politieke stromingen. Dat tussenoorlogse tijdperk was ook getekend door mensonterende dictaturen en het mondde uit in die vreselijke wereldoorlog. De emoties die de

Spaanse Burgeroorlog in die tijd moet hebben losgeweekt, beleefden we opnieuw door de films van Joris Ivens en de gezangen van Ernst Busch. Met de krop in de keel zongen we op muziek van Paul Dessau: *‘Wir sind bereit zu kämpfen und siegen für dich: Freiheit.’*

Toen onder impuls van Wouter Kultuuropbouw, de culturele organisatie van de Jongsocialisten, een heuse culturele week opzette in de prestigieuze Gentse Sint-Pietersabdij, groeiden die herinneringen aan de heldenmoed en zelfopoffering van wie zich metterdaad tegen de fascistische dreiging verzette, uit tot memorabele avonden.

Wouter verdiepte zich ook als historicus in de geschiedenis van die periode: de verscheurende keuzes die menigeen moest maken, de dilemma's waarvoor ze zich geplaatst zagen, het waarom van de beslissingen die ze uiteindelijk namen. Met de zin voor nuancering en bedachtzaam afwegen die hem eigen is, schroomde hij al te felle oordelen over het denken en handelen van socialisten in die helse jaren. Toch hanteerde hij een vaste en klare maatstaf: de vrijheid, maar ook de plicht van het individu om naar eigen inzicht en geweten te handelen. Die vrijheid impliceert verantwoordelijkheid jegens jezelf én vooral jegens de maatschappij.

Want ook dat is typisch voor Wouter. Hij is in hart en nieren een vrijzinnig humanist, waarbij hij het vrije en ongebonden denken bewust richt op de vervolmaking van de mensheid. Wouter zette zich zijn hele leven lang actief in voor zijn ideologisch en filosofisch ideaal. En ik ben er absoluut zeker van dat hij dat verder met ongebreidelde kracht zal blijven doen. Ook toen zijn opdracht als historicus voortdurend meer van zijn tijd in beslag ging nemen, en toen hij dag in dag uit de loodzware pendel tussen Gent en Diest ondernam, bekleedde hij verantwoordelijke functies in de socialistische partij. Vaak betwijfelt hij of die partij wel nog de juiste lijn volgt, of zijn inzet ervoor de moeite loont. Maar als puntje bij paaltje komt, gaat hij weer met volle kracht achter die beweging staan. Ruimdenkend als hij is, overstijgt hij de ontgoochelingen, stroopt de mouwen op en gaat aan de slag.

‘Bergop!’, om het met de woorden van Julien Kuypers te zeggen. Zo ging het met de loopbaan van Wouter. Al heel jong werd hij in 1971 als historicus gelauwerd met de Prijs van de provincie Oost-Vlaanderen. Hij leverde zeer verdienstelijk academisch werk en was een uitstekend wetenschappelijk vorser. Samen met Herman Balthazar en een schare knappe medewerkers bouwde hij Amsab-ISG uit tot een archief dat op velerlei vlak toonaangevend mag worden genoemd. De anderen zullen het mij wel niet kwalijk nemen als ik Wouter de bezieler van ons instituut noem. Amsab-ISG werd zijn levenswerk. Dat hij in 2008 daarvoor werd bekroond met de CultuurPrijs Vlaanderen voor cultureel erfgoed, mag en kan dan ook niemand verwonderen. Hij ontving die erkenning met de bescheidenheid en minzaamheid die hem eigen is.

Er is nog iets dat Wouter kenmerkt, namelijk zijn openheid. Hij verafschuwt hokjesdenken. Overtuigd socialist: dat is hij, dat blijft hij. Maar hij beseft als geen ander dat progressief Vlaanderen geenszins is gebaat bij het optrekken van schotten tussen vooruitstrevende organisaties. De verkokering tegengaan, dat deed hij



Begin jaren 1970 namen de plannen om in de bedding van de Leie een metro aan te leggen, vaste vorm aan. Progressief Gent verzette zich daartegen, dus ook de Jongsocialisten. Zij zetten een aantal ludieke acties op. Zo 'startten' ze de metrowerken door emmertjes water uit de toen zeer vervuilde Leie te putten en die op de hoek van Veldstraat en Hoornstraat gewoon weer in het riool te gieten. Voor de politie was dat een verboden, want niet aangevraagde betoging. Het kwam tot een rechtszaak waarbij de actievoerders werden verdedigd door Piet Van Eeckhaut en Luc Van den Bossche. Er kwam geen uitspraak van de rechter wegens verjaring. Op de foto ziet u Wouter Steenhaut (2e v.l.), Eddy Minnaert (3e v.l.), Boudewijn Bouckaert (4e v.l.), Frank Beke (met donkere helm), An Quataert (5e v.l.) en Jo De Schuyter (giet emmer in riool). (Amsab-ISG)

consequent toen hij Amsab-ISG openstelde voor de archieven en de documentatie van vele andere progressieve organisaties en bewegingen, ook al waren die lang niet socialistisch.

Ik was verdraaid blij en ook wel een beetje fier toen ik als niet-historicus de kans kreeg om Herman Balthazar op te volgen als voorzitter van Amsab-ISG. Ik deed dat graag, om tal van redenen, maar zeker omdat ik mij bij het opnemen van die taak geruggensteund wist door Wouter. En ook wel een beetje omdat ik Wouter nu weer vaker zou ontmoeten. De oude vriendschapsbanden hebben we opnieuw aangehaald. We zijn zelfs weer samen op reis geweest.

Nu gaat Wouter met pensioen. Jammer vind ik. Maar wie zou ik zijn om hem na zo'n rijk gevulde carrière de rust niet te gunnen? Nou ja, rust. Ik weet, iedereen weet dat Wouter niet zal rusten. Hij is daartoe simpelweg niet in staat. Hij is de gedrevenheid zelve. Wel zal hij nu meer tijd hebben voor al wie hem lief is en om al die leuke dingen te doen die hij al altijd wou doen, maar waarvoor hij tot nog toe niet de gelegenheid vond. Wouter, geniet ervan, met volle teugen. En wees gerust, Amsab is in goede handen.